

Tässä tekstissä on Co₂olBricks projektin yhteisen julistuksen käännös ja siihen sovitettuna Suomen taustaryhmän näkemyksiä tarpeellisista toimista hankkeen tulosten jalkauttamiseksi ja jatkokehittämiseksi Suomessa.

Co₂ol Bricks, Joint Declaration

Yhteinen julistus

Tämä julistus on osoitettu Euroopan Parlamentin, Euroopan Komission ja Komission pääosastojen päättäjille sekä kansallisille ja alueellisille viranomaisille samoin kuin yleisölle.

Esipuhe

Projekti Co₂olBricks – Ilmastonmuutos ja rakennusperintökohteiden energiatehokkuus yhdistää 18 osapuolta 9:stä Itämeren alueen valtiosta. Mukana olevat maat ovat Tanska, Ruotsi, Suomi, Viro, Latvia, Liettua, Puola, Valko-Venäjä ja Saksa. Hankkeeseen on osallistunut niin viranomais- ja kulttuuriperintöorganisaatioita, yliopistoja kuin opetuslaitoksia rakentamisen toimialueelta.

Projektin tarkoitus: historialliset rakennukset voivat täyttää ilmastonmuutokseen liittyvät tavoitteet menettämättä rakennusperintöarvojaan ja ominaispiirteitään edellyttäen, että käytetään oikeita korjausmenetelmiä. Valitettavasti viimeaikaiset havainnot osoittavat, että harkitsematon energiansäästökeinojen käyttö ja tietämättömyys useiden osapuolten taholta johtavat päinvastaiseen tulokseen. On kuitenkin väärin olla toteuttamatta energiatehokkuustoimenpiteitä historiallisissa rakennuksissa. Vain nykyaikainen tavoitteiden asettelu ja siihen kuuluvat energiatehokkuustavoitteet voivat taata historiallisten rakennusten käytön ja siten kulttuuriarvojen säilymisen.

Ratkaisu tähän vastakohta-asetteluun on lainsäädännön ja määräysten sovittaminen sekä korjausprosessin kaikkien osapuolien informoiminen ja kouluttaminen. Vaikka tilanne vaihtelee maittain ja alueittain, Itämeren alueen rakennusperintökohteiden suojeleminen tulee olla yhteinen tavoite. Tämä - ei ainoastaan juurien ja kulttuuriperinnön - vaan myös suuren taloudellisen merkityksen vuoksi. Tämän hankkeen yhteinen kokemus ja intensiivinen tutkimus osoittavat, että sopivat menettelytavat ovat löydettävissä. Haasteena on luoda näiden menettelytapojen runko ja edellytykset niiden soveltamiseksi.

1. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten energiatehokkuuden parantamisen tulee olla kaikkien osapuolien ryhmätyötä (konservaattori, energia-asiantuntija, arkkitehti, insinöörit, ammattimiehet, omistaja, käyttäjä, viranomainen)

Tarvitaan iteratiivinen, toistuva prosessi rakennusmääräysten, energiatavoitteiden ja kulttuuriperintöarvojen yhteen sovittamiseksi.

  - *Sovitaan mikä viranomaistaho tai muu organisaatio on ensisijaisesti vastuussa tämän aihepiirin kehittämisestä. Nimetään myös keskeiset vastuuhenkilöt.*
  - *Laaditaan toimintaohje vanhempien rakennusten korjausprosessille suojele- ja energiatehokkuusnäkökohdista. Ohjeistetaan hankkeen kaikki vaiheet hankesuunnittelusta ja rakennuslupavaiheesta toteutukseen. Hyödynnetään esimerkiksi Helsingin kaupungin toimintamalli kaupungin omien kohteiden korjaamisessa.*
  - *Laaditaan täydennyslistat uusille suunnittelun ja rakennuttamisen tehtäväluetteloille käytettäväksi vanhempien, rakennusperintöarvoja omaavien rakennusten korjaushankkeissa.*
  - *Laaditaan ohje hankkeiden dokumentoinnista (myös rakennetekniikan ja talotekniikan näkökulmista) ja huoltokirjan käytöstä työkaluna*
  - *Kootaan esim. Rakennusperinto.fi ja/tai Korjaustieto.fi portaaliin tieto käytettävissä olevasta lisäasiantuntemuksesta ja ohjeistuksesta.*
  - *Tehdään suunnitelma Museoviraston korjauskorttien täydentämisestä kivirakentamisen ja energiatehokkuuden parantamisen osalta.*

2. Erityinen energia-analyysimalli historiallisille rakennuksille olisi edistysaskel. Sitä tulisi soveltaa aina merkittävien korjaustöiden yhteydessä.
  - *Tehdään Co₂olBricks hankkeen mallin pohjalta Suomeen sovitettu ohje energiakatselmuksen tekoon. Motivan energiakatselmuksenmenettelyä noudatetaan mahdollisimman paljon.*
    - *erityisesti ohjeistettava mitä rakenteista ja talotekniikasta on selvitettävä*
    - *varmistetaan että energiakatselmuksen tekijällä on oikeat tiedot tulevasta käytöstä sisäilmavaatimuksineen. Tämä näkökulma sisällytetään korostetusti ohjeeseen*

3. Ilmastonmuutoksen vaikutusten vähentämiseen tähtäävien ohjelmien tulisi sisältää myös rakennusperinnön vaalimiseen liittyvät näkökohdat, ja vastaavasti rakennussuojeluohjelmiin tulisi sisällyttää energiatehokkuuteen liittyvät näkökohdat.
  - *Haetaan esimerkkitapaukset esim. kuntien kokonaissuunnitelmista, ja täydennetään ne Co₂olBricks-periaatteiden mukaisesti.*

4. Kaavoituksessa ja alueiden kehittämisessä tulee huomioida historiallisten rakennusten ja alueiden energianäkökulmat. Näissä yhteyksissä tarjoutuu mahdollisuus suunnitella rakennusperintökohteiden energiatehokkuustoimia laajemmassa mittakaavassa.
  - *Tehdään tiedote yhteistyössä ympäristöministeriön ja kuntasektorin kanssa alue- ja kaavasuunnittelua varten.*
  - *Varmistetaan sopivat lausekkeet energiansäästösopimuksissa (TEM, toimitilat, kunnat) käytettäviksi*

5. Niille asiantuntijoille, jotka työskentelevät historiallisten rakennusten energiatehokkuuden parantamistehtävissä, olisi syytä olla erityinen pakollinen koulutus. Kaikki energiatehokkuustoimenpiteet tulisi toteuttaa vain riittävän pätevöityneiden henkilöiden toimesta.
  - *Kiinnitetään huomiota korjausrakentamisen koulutuksen heikohkoon asemaan yleisesti.*
  - *Sovitaan 1-2 koulutuksen kärkiyksikköä ja sovelletaan niihin koulutusohjelmien kehittäminen.*
  - *Kattavaa sertifiointimenettelyä tuskin syntyy – mutta selvitetään voisiko joissain olemassa olevissa pätevöitymisnimikkeissä olla erityispätevyysmahdollisuuksia (FISE).*

6. Tälle aihealueelle tulisi perustaa tietokeskuksia, jotka jakavat käytännön tietoa kaikille osapuolille.
  - *Vastuuyksikkö Suomessa olisi sovittava. Tämä yksikkö toimisi myös kansainvälisen tiedonsiirron tekijänä ja jatkaisi Co₂Bricks hankkeen jälkeen mahdollisesti syntyvää yhteistyötä.*

7. Historiallisten rakennusten energiatehokkuustoimenpiteiden tukemiseksi tulisi synnyttää tarvittavat rahoitusinstrumentit.
  - *Neuvotellaan kulttuuriarvojen säilyttäminen energiakorjausten yhteydessä lisäansioksi investointiavustuksiin. Etsitään joitain hyviä demonstraatiohankkeita.*
  - *Jatketaan yhteistyötä Co₂Bricks hankkeen osapuolien kanssa tavoitteena synnyttää EU-tason rahoitusinstrumentti esimerkkihankkeiden rahoittamiseksi jäsenmaissa.*

8. Tutkimustoimintaa historiallisten rakennusten energiatehokkuustoimenpiteistä tulee jatkaa.

- *Tunnistetaan ne tutkimuslaitokset jotka voivat osallistua kansainväliseen yhteistyöhön tämän hankkeen aihealueella ja voisivat toimia tutkimuksen yhteistyökumppanina kansallisen tietokeskuksen kanssa.*